

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1053/2023
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Јасмине Стаменковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Бора Ристић, адвокат из ..., против туженог Града Враћа, кога заступа Градско правобранилаштво Враћа, и Месне заједнице Тибужде - Централни режијски одбор за изградњу канализационе мреже, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 1730/21 од 20.09.2022. године, у седници одржаној 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 1730/21 од 20.09.2022. године у преиначујућем делу, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Враћу Гж 1730/21 од 20.09.2022. године у ставовима првом, другом и четвртном изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог Града Враћа и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Враћу П 3225/17 од 21.05.2021. године у ставовима другом и трећем изреке у односу на туженог Град Враће, а одбија се захтев овог туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 1730/21 од 20.09.2022. године у потврђујућем делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Вишег суда у Враћу Гж 1730/21 од 20.09.2022. године у ставовима трећем и петом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Град Враће да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Враћу П 3225/17 од 21.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор недостатка пасивне легитимације туженог Града

Враћа. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезани су тужени Град Враће и Месна заједница Тибужде - Централни режијски одбор за изградњу канализационе мреже да солидарно исплате тужиоцу појединачно наведене новчане износе са законском затезном каматом од доспећа сваког појединачног износа од исплате, како је ближе одређено у овом делу изреке. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да солидарно накнаде тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 128.640,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Допунском пресудом Основног суда у Врању П 3225/17 од 01.07.2021. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужени да као инвеститори пројекта обавезу да солидарно изграде тужиоцу канализациону мрежу до његове породичне куће у селу Тибужде, у року од 6 месеци по правноснажности пресуде.

Пресудом Вишег суда у Врању Гж 1730/21 од 20.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у првом и другом ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени Град Враће да му солидарно са туженом Месном заједницом Тибужде - Централни Режијски одбор за изградњу канализационе мреже, на име стицања без основа исплати износ од 60.500,00 динара, у појединачним износима и са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, као што је ближе одређено у ставу другом изреке првостепене пресуде. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима из става трећег изреке првостепене пресуде у односу на туженог Град Враће тако што је обавезан тужилац да исплати туженом Граду Врању на име трошкова поступка износ од 99.000,00 динара са законском затезном од извршности одлуке до исплате. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца изјављена против допунске пресуде првостепеног суда. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да исплати туженом Граду Врању на име трошкова другостепеног поступка износ од 18.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, ... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца у делу којим се побија одлука о исплати по основу стицања без основа, ради уједначавања судске праксе у том делу, имајући у виду наводе ревизије да је већи број мештана села Тибужде поднео тужбе са истоветним тужбеним захтевима о којима су судови различито одлучивали, у прилог којих тврдњи је тужилац указао на одређене пресуде.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући другостепену пресуду у побијаном делу у ставовима првом, другом и четвртом изреке на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца у том делу основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, овај правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 01.06.2009. године са туженом Месном заједницом Тибужде, која ја формирала Централни режијски одбор за изградњу канализационе мреже, закључио уговор о заједничкој изградњи канализационе мреже, којим се обавезао да плати износ од 60.500,00 динара у ратама за изградњу канализационе мреже и прикључење свог објекта на ту мрежу. Тужилац је испунио своју уговорну обавезу и уплатио износ предвиђен уговором на рачун тужене месне заједнице. Канализациона мрежа није у целости изграђена, па тужиочево домаћинство није ни прикључено, а са изградњом се прекинуло 2013. године због недостатка финансијских средстава и због дуговања тужених према извођачу радова ПД „Ногатоми“ ДОО из Трговишта. Поравнањем закљученим у предмету Привредног суда у Лесковцу П 107/2017 од 26.12.2017. године, тужени су обавезани да наведеном извођачу радова солидарно исплате његово новчано потраживање.

Тужилац је поднетом тужбом у овој парници тражио да се тужени као инвеститори солидарно обавезу да изграде канализациону мрежу до његове породичне куће у селу Тибужде, а уколико не испуне ову обавезу да се солидарно обавезу на исплату новчаног потраживања у висини средстава које је уплатио за изградњу ове мреже, са законском затезном каматом од уплате сваке рате.

Пресудом Основног суда у Врању П 3225/17 од 21.05.2021. године, донетом у овој правној ствари тужиоцу је досуђено новчано потраживање на терет тужене месне заједнице и у односу на њу је првостепена пресуда постала правноснажна. Одлучујући о постојању солидарне обавезе туженог Града Врања, првостепени суд је применом одредби чланова 72, 75. и 76. Закона о локалној самоуправи закључио да постоји зависни однос месне заједнице у односу на јединицу локалне самоуправе која је оснива јер се месна заједница финансира, између осталог и из буџетских средстава јединице локалне самоуправе која даје сагласност и на финансијски план месне заједнице. Из тих разлога, уважавајући праксу Европског суда за људска права, Уставног суда и Врховног касационог суда о одговорности јединице локалне самоуправе као оснивача за обавезе јединице месне самоуправе, тај суд је одбио приговор недостатка пасивне легитимације туженог Града и у односу на тог туженог као солидарног дужника усвојио тужбени захтев за исплату плаћених новчаних износа, иако исти није уговорна страна у уговору за изградњу канализационе мреже.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог Града Врања преиначио првостепену пресуду и у односу на овог туженог одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, на страни туженог Града Врања постоји недостатак пасивне легитимације јер град није у уговорном или другом облигационо-правном односу са тужиоцем, нити је од њега примио новчана средства чије се враћање тражи поднетом

тужбом, а месна заједница са којом је тужилац закључио уговор о заједничкој изградњи, по одредбама Закона о локалној самоуправи има својство правног лица.

По оцени Врховног суда, правно становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјлног права.

Према одредби члан 414. став 1 Закона о облигационим односима (ЗОО) солидарност дужника постоји у случају када више њих дугују једну обавезу тако да поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу она престаје и сви се дужници ослобађају.

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/2007,...47/2018), поред осталог, прописано је да се ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у селима оснивају месне заједнице и други облици месне самоуправе (члан 72); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос, донација и приходе које месна заједница, односно други облик месне самоуправе оствари својом активношћу (члан 75); да месна заједница, односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених Статутом и одлуком о оснивању (члан 76).

У надлежности Скупштине Града Врања налази се и овлашћење за оснивање и укидање месних заједница укључујући и доношење и верификацију вођења самодоприноса. Тужени Град је оснивач Месне заједнице Тибужде, која се по закону и Одлуци о оснивању финансира и из градског буџета. Тужилац је са овом месном заједницом закључио уговор о уплати новчаних средстава за изградњу канализационе мреже (које је и уплатио), а у чијој изградњи је учествовао Град Врање са делом средстава. Канализациона мрежа није завршена, па тужиочево домаћинство није прикачено на канализациону мрежу. Рачун Месне заједнице Тибужде је већ дуже време блокиран и очигледно је да тужилац не може од месне заједнице да поврати уплаћени новац, без обзира на постојање правноснажне пресуде којом је тужена Месна заједница Тибужде обавезана да тужиоцу врати уплаћени новац. Међутим, по становишту Врховног суда тужени Град Врање је као оснивач Месне заједнице Тибужде солидарно одговоран са обавезом месне заједнице. Та одговорност је супсидијарног солидарног карактера. Ако нема новца на рачуну Месне заједнице (што је неспорно) онда обавеза исплате уплаћеног износа прелази на терет оснивача Месне заједнице – Града Врања.

Из наведених разлога, погрешно је становиште другостепеног суда да на страни туженог Града Врања постоји недостатак пасивне легитимације.

Како је поводом ревизије тужиоца преиначена побијана другостепена пресуда тако што је потврђена првостепена пресуда у делу солидарне обавезе туженог Града Врања на исплату тужиочевог новчаног потраживања, то је другостепена пресуда преиначена и у погледу одлуке о трошковима тако што је потврђена одлука о трошковима првостепеног поступка, а одбијен захтев туженог Града Врања за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној у односу на одлуку из става трећег изреке побијане другостепене пресуде (којом је потврђена допунска пресуда Основног суда у Врању П 3225/17 од 01.07.2021. године), Врховни суд налази да не постоје разлози предвиђени одредбом члана 404. став 1. ЗПП да би се о ревизији одлучивало као о изузетно дозвољеној.

Побијаном правноснажном допунском пресудом одбијен је тужиочев (основни) захтев за чинидбу (изградњу канализационе мреже до тужиочеве куће). Имајући у виду садржину тражене правне заштите и чињеницу да су тужени у коначном исходу ове парнице солидарно обавезани на исплату новчаног износа по основу неоснованог обогаћења (по евентуалном тужбеном захтеву), Врховни суд је оценио да у тој ситуацији нема услова за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. ЗПП ради разматрања правног питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе или новог тумачења права у погледу захтева за чинидбу.

У складу са наведеним, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке, применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије у том делу у смислу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 468. став 1. ЗПП прописано је да су спорови мале вредности, у смислу одредаба ове главе, спорови у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 3.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, док је ставом 4. истог члана прописано да се као спорови мале вредности сматрају и спорови у којима предмет тужбеног захтева није новчани износ, а вредност предмета спора коју је тужилац у тужби навео не прелази износ из става 1. овог члана. Одредбом члана 469. истог закона прописано је који спорови се не сматрају споровима мале вредности и то су спорови о непокретностима, спорови из радног односа и спорови због сметања државине.

Спорови о непокретности, у смислу члана 31. ЗПП, су они у којима се тужбеним захтевом тражи утврђење права својине или других стварних права на непокретностима, утврђење ништавости, поништај или раскид уговора, који има за предмет непокретност (у којима се вредност предмета спора одређује према тржишној вредности непокретности), као и спор о постојању закупног односа (у ком се вредност рачуна према једногодишњој закупини, осим ако се ради о закупном односу закљученом на краће време). Дакле, спорови који за последицу имају стицање, промену или губитак права својине и других стварних права на непокретностима сматрају се споровима о непокретностима и никада не могу бити спорови мале вредности, сходно одредби члана 469. ЗПП.

Тужба ради чинидбе и (или) исплате новчаног потраживања у овој правној ствари поднета је 12.12.2017. године, а вредност предмета спора у тужби означена је на 10.000,00 динара. Како се не ради о спору о непокретности у смислу члана 31. ЗПП, а

означени новчани износ који се примењује у односу на захтев за чинидбу очигледно не прелази динарску противвредност 3.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе као имовински цензус за спорове мале вредности прописан чланом 468. став 1. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца недозвољена.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 413. ЗПП одлучио као у ставу четвртом изреке.

Тужилац је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припада опредељени трошак за састав ревизије од 18.000,00 динара, према оствареном успеху у ревизијском поступку, док је висина одмерена применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време подношења ревизије („Службени гласник“ бр. 37/2021 од 14.04.2021. године).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу петом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић